

PARTER

Kärande

REMONDIS Infinitum AB , 556760-0159
Ödegårdsgatan 14
504 64 Borås

Ombud: Advokat Alexander Foerster
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

Ombud: Advokat Christoffer Monell
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 2235
403 14 Göteborg

Ombud: Biträdande jurist Jennie Hjellström
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 2235
403 14 Göteborg

Ombud: Biträdande jurist Robert Sabrie
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

Svarande

Marks kommun, 212000-1504
Boråsvägen 40
511 54 Kinna

Ombud: Advokat Ulf Mellqvist
Front Advokater AB
Kungstorget 2
411 17 Göteborg

Ombud: Biträdande jurist Daniel Nykvist
Front Advokater
Kungstorget 2
411 17 Göteborg

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Remondis Infinitum AB ska ersätta Marks kommun för rättegångskostnader med 3 887 382 kr, varav 3 257 427 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt lag.

BAKGRUND

Marks kommun ("Kommunen") ansvarar för hanteringen av kommuninvånarnas hushållsavfall. I Kommunen finns det ca 20 000 sopkärl för hushållsavfall. Ett avtal om avfallsentreprenad ingicks mellan Ad Infinitum Recycling AB och Kommunen under år 2015 och var gällande från den 1 januari 2016 till den 31 december 2018 ("Entreprenaden"). Under pågående process har Ad Infinitum Recycling AB köpts upp av Remondis Infinitum AB. För enkelhets skull kallas entreprenören genomgående härafter i domen för Remondis.

Parterna har avtalat om att standardavtalet AB 04 med vissa justeringar ska utgöra avtalsinnehåll för Entreprenaden. Utöver Kontraktet och AB 04 utgör Förfrågningsunderlaget och Anbudet inkluderat Prislistan s.k. kontraktshandlingar, vilka beskriver omfattningen av Remondis åtagande gentemot Kommunen samt de villkor som gäller för Entreprenaden.

Parterna är oense om storleken av tilläggsersättningen för gångavstånd samt om rätten till sådan ersättning är preskriberad.

Kommunen har inte ifrågasatt att Remondis har utfört de tjänster som Remondis har fakturerat för.

Tingsrätten har i anslutning till huvudförhandlingen avvisat Kommunens genkärsmål, vilken avsett vite för försenade tömningar.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Remondis har i första hand yrkat att tingsrätten ska förplikta Kommunen att till Remondis utge 49 932 188 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) på ett belopp om

a) 11 858 739 kr från och med den 7 juli 2017,

- b) 5 929 456 kr från och med den 28 september 2017,
 - c) 5 959 156 kr från och med den 10 april 2018,
 - d) 5 959 156 kr från och med den 13 september 2018,
 - e) 20 073 527 kr från och med den 19 maj 2019 och
 - f) 152 100 kr från och med den 1 december 2019,
- till dess betalning sker

Remondis har i andra hand yrkat att tingsrätten ska förplikta Kommunen att till Remondis utge 48 984 625 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på ett belopp om

- a) 10 911 230 kr från och med den 7 juli 2017,
 - b) 5 929 456 kr från och med den 28 september 2017,
 - c) 5 959 156 kr från och med den 10 april 2018,
 - d) 5 959 156 kr från och med den 13 september 2018,
 - e) 20 073 527 kr från och med den 19 maj 2019, samt
 - f) 152 100 kr från och med den 1 december 2019,
- till dess betalning sker.

Remondis har reservationsvis yrkat att Kommunen ska utge ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på 48 984 625 kr från den 14 april 2021 till dess betalning sker.

Remondis har i tredje hand yrkat att tingsrätten ska förplikta Kommunen att till Remondis utge 38 930 801 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på ett belopp om

- a) 857 406 kr från och med den 7 juli 2017,
 - b) 5 929 456 kr från och med den 28 september 2017,
 - c) 5 959 156 kr från och med den 10 april 2018,
 - d) 5 959 156 kr från och med den 13 september 2018,
 - e) 20 073 527 kr från och med den 19 maj 2019,
 - f) 152 100 kr från och med den 1 december 2019,
- till dess betalning sker.

Remondis har reservationsvis yrkat att Kommunen ska utge ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på 38 930 801 kr från den 14 april 2021 till dess betalning sker.

Remondis har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader inklusive sedan tidigare upplupna rättegångskostnader om 200 000 kr avseende mätning av gångavstånd.

Kommunen har bestritt käromålet i sin helhet. Inga belopp har vitsordats som skäligen. Kommunen har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUND FÖR TALAN

Remondis

Övergripande

Kommunen ställde den 22 juni 2015 ut ett förfrågningsunderlag för upphandlingen ”Insamling och behandling av hushållsavfall, Marks och Bollebygds kommun 15/16”. Anbud lämnades genom att anbudsgivarna fyllde i en av kommunen utformad prislista (”Prislistan”). Remondis anbud accepterades av Kommunen och bindande avtal träffades mellan parterna i oktober 2015 (”Avtalet”). Enligt Avtalet har Remondis rätt till tilläggsersättning för gångavstånd vid varje tömning där gångavstånd föreligger. Gångavstånd föreligger i den utsträckning som Remondis har redogjort för i det Korrigerade mätunderlaget.

Förstahandsyrkandet

Remondis har framställt krav på ersättning för varje enskild hämtning med gångavstånd i enlighet med Avtalet. Kraven är förfallna till betalning. Kommunen har underlåtit att betala ersättning till Remondis enligt Avtalet. Remondis har rätt till ersättning för gångavstånd i enlighet med det Korrigerade mätunderlaget. Grunden för ränteyrkandet är att ränta enligt lag ska betalas på förfallen fordran från den dag

som infaller trettio dagar efter att kravet framställts.

Andrahandyrkandet

Av underlaget framgår att den ersättning för gångavstånd som ska utgå för de hämtningar som Remondis skulle utföra under avtalsperioden enligt körlistorna uppgår till 39 187 700 kr, eller 48 984 625 kr inklusive moms. Remondis gör gällande att alla de tömningar som har förekommit på körlistorna har utförts avtalsenligt och att Remondis har rätt till 48 984 625 kr inklusive moms i ersättning för gångavstånd.

Tredjehandyrkandet

Av underlaget framgår att den ersättning för gångavstånd som ska utgå för de tömningar som automatiskt har registrerats under avtalsperioden uppgår till 27 009 350 kr, eller 33 761 688 kr inklusive moms. För tömningar där endast manuell avvikelser har registrerats ska ersättning för gångavstånd utgå med 4 135 290 kr eller 5 169 113 kr inklusive moms. Remondis har avtalsenligt utfört samtliga nu angivna tömningar och har därmed åtminstone rätt till ersättning för gångavstånd med sammanlagt 38 930 801 kr inklusive moms.

Övrigt

För det fall tingsrätten skulle finna att ersättning för gångavstånd enligt något av Remondis yrkanden inte ska utgå vid tömningar som har utförts med avvikelser av grön, gul och/eller grön kategori i av Kommunen ingiven bilaga K-37, ska Remondis ersättning reduceras med 867 638 kr, 3 623 125 kr, 678 350 kr för respektive yrkande.

Kostnaderna för mätning om 200 000 kr är en kostnad som Remondis haft för rättegångens förberedande och som varit skäligen påkallad för att tillvarata Remondis rätt i målet. Utan mätningarna hade det inte varit möjligt för Remondis att yrka ersättning för de gångavstånd som finns i Kommunen vilka Kommunen i

Avtalet har åtagit sig att utbetala ersättning för.

Kommunen

Kommunen har bestritt att Remondis enligt parternas avtal har rätt till tilläggsersättning för gångavstånd vid varje tömning där gångavstånd föreligger.

Remondis har enligt parternas avtal haft rätt till tilläggsersättning i de fall där det enligt parternas avtal föreligger gångavstånd, samt avseende en- och tvåbostadsfastigheter ("Villor") utan gemensam kärplacering under förutsättning att tillstånd för gångavstånd föreligger, och att tilläggsersättning för gångavstånd enligt parternas avtal ska utgå per hämtningsställe och år. Vidare är en förutsättning för Remondis rätt till tilläggsersättning för gångavstånd att Remondis har utfört sitt uppdrag i enlighet med parternas avtal.

Remondis har enligt parternas avtal haft att utföra hämtning av kärl belägna på de platser (hämtningsställen) som följer av parternas avtal. Kommunen kan inte vitsorda att det har förelegat gångavstånd mellan de platser varifrån hämtningarna påstås ha skett och de avtalade hämtningsställena.

Remondis har enligt avtalet haft rätt till tilläggsersättning för gångavstånd uppgående till följande per år

- för år 2016: 32 370 kr,
- för år 2017: 32 270 kr och
- för år 2018: 32 070 kr.

Detta ger en total tilläggsersättning för gångavstånd om 96 710 kr exklusive mervärdesskatt under avtalsperioden, se kolumnerna AQ-AS i av Kommunen ingiven bilaga S61, vilket belopp kommunen vitsordar. Kommunen har dock redan betalat ca 119 000 kr exklusive mervärdesskatt till Remondis varför ingen ytterligare ersättning ska utges av Kommunen.

Remondis har inte utan dröjsmål, från tidpunkterna för arbetenas utförande, underrättat Kommunen om att gångavstånd förelåg vid hämtningarna, varför Remondis enligt parternas avtal saknar rätt till ersättning för gångavstånd utöver vad som följer av parternas avtal. Remondis fordran är preskriberad då kraven har framställts försent enligt AB 04 kap. 6 § 19 st. 1. I vart fall är Remondis krav om tilläggsersättning oskälig och bör oavsett jämkas.

Det har ingått i Remondis åtagande inom ramen för Entreprenaden att genomföra uppmätning av gångavstånd. Kommunen förnekar att parterna har ingått en särskild överenskommelse för vilket Remondis äger rätt till ersättning från Kommunen utöver de priser parterna har avtalat om inom ramen för Entreprenaden. Den påstådda särskilda överenskommelsen har inte heller dokumenterats skriftligen, vilket är ett krav för Remondis rätt till ersättning enligt parternas avtal.

Remondis genmäle

Preskription

Frågan om preskription regleras inte av AB 04, utan av den överenskommelse som parterna träffade i november 2016 gällande Remondis rätt att fakturera Kommunen för hämtningar med gångavstånd. Inte heller för det fall att frågan om när Remondis haft att kräva ersättning från Kommunen skulle regleras av AB 04 har Remondis fordran preskriberats till någon del. Entreprenaden har inte godkänts genom slutbesiktning, vilket innebär att bestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19 i vilket fall som helst inte är tillämplig. Vidare avser Remondis krav inte ersättning för ÄTA-arbeten, eftersom hämtningarna som utförts med gångavstånd hör till kontraktsarbetena. Detta innebär att den enligt AB 04 6 kap. § 19 2 st. relevanta preskriptionstiden uppgår till två år. För det fall det skulle röra sig om ÄTA-arbeten uppgår den enligt AB 04 6 kap. § 19 1 st. relevanta preskriptionstiden till sex månader. Fordringen avseende tilläggsersättning har inte till någon del blivit känd eller bort

blivit känd för Remondis förrän under våren 2017, då den första fasen av mättningsarbetet slutfördes.

Under alla omständigheter har preskriptionsavbrott skett innan eventuella tillämpliga tidsfrister löpt ut jämlikt 5 § preskriptionslagen. Parternas överenskommelse i november 2016 utgör i sig ett preskriptionsavbrott. Därutöver har Remondis med början i februari 2017 framställt ett flertal ersättningskrav i rätt tid under avtalsperioden. Kommunen har även som gäldenär den 24 februari 2017 uttryckligen erkänt att Remondis har en fordran avseende hämtningar med gångavstånd. Slutligen har Kommunen under alla förhållanden väntat till den 21 februari 2020 med att framställa sin invändning om preskription.

Oskälighet

Avtalsrelationen mellan Kommunen och Remondis är ett kommersiellt förhållande mellan två jämbördiga parter. Det var Kommunen som formulerade Avtalet och dess bilagor samt hade bäst förutsättningar att bedöma det kommande uppdragets reella omfattning.

Det mycket stora antalet gångavstånd resulterade i att Remondis behövde sätta in större resurser än förväntat, vilka merkostnader inte kunde förutses av Remondis. Entreprenaden kommer att vara förlustbringande om Remondis inte erhåller ytterligare ersättning för hämtningar med gångavstånd utöver vad som följer av Kommunens inställning.

Kommunen hade kunnat agera på egen hand genom att välja antingen att gentemot kommuninvånarna inte tillåta förekomst av gångavstånd utan tillstånd eller att övervältra kostnaden för hämtning med gångavstånd på betalande kommuninvånare. Kommunen vidtog emellertid inte någon av dessa båda åtgärder. Vidare har Kommunen vid parternas möten under våren 2017 upprepade gånger instruerat Remondis att fortsätta med hämtningen hos samtliga hushåll med gångavstånd,

innefattande även hushåll utan tillstånd till sådan hämtning.

Under sensommaren/hösten 2016 utgick parterna från att Kommunens felbedömning avseende antalet hämtningar med gångavstånd berodde på den tidigare entreprenörens agerande. Kommunen har eller borde ha haft möjlighet att rulla över nu aktuella merkostnader på den tidigare entreprenören med hänvisning till bristande avtalsuppfyllelse.

UTVECKLING AV TALAN

Remondis

Ersättningsmodell för tilläggsersättning

Avtalets och Prislisans konstruktion är helt uppbyggd på att ersättning utgår vid varje hämtning. För ordinarie tömning ersätts Remondis som framgår av Prislisan med ett belopp mellan 12 och 55 kr beroende på volymen på det kärl som töms.

Remondis totala ersättning per år är därmed en direkt följd av antal tömningar. Motsvarande systematik gäller även de övriga åtgärder som framgår av Prislisan. Såväl tvättning av kärl som byte av RFID-taggar och tillägg för gångavstånd ska ersättas per tillfälle som åtgärden utförs. Avtalets ordalydelse, grundtanke och systematik är således tydlig; alla åtgärder ska ersättas per gång de utförs. Någon avvikelse från denna princip är inte avsedd beträffande de fall där gångavstånd uppkommer. Remondis ska således ersättas på sätt framgår av den formel som finns på s. 1 i Prislisan, d.v.s. för det faktiska antalet hämtningar med gångavstånd, precis som övriga sophämtningar ersätts styckvis utifrån à-pris i Prislisan. Det vore inkonsekvent om ett styckpris i hela Prislisan ska tolkas annorlunda (per år) med motiveringen att det jämfört med övriga ersättningar skulle bli orimligt. Det är inte det av Remondis korrekt lämnade styckpriset i sig som är orimligt utan det av Kommunen felaktigt antagna och uppgivna antalet hämtningar med gångavstånd.

De kvantitetsangivelser med avseende på antalet hämtningar med gångavstånd som Kommunen på förhand har tillhandahållit i anbudsunderlaget utgör endast en uppskattning. Innebörden av detta är att (i) Kommunen uttryckligen angett att de verkliga mängderna inte på något sätt kan garanteras och, såvitt är relevant för Remondis, kan komma att överstiga relevanta mängder samt (ii) att Kommunen genom att ange att Leverantör ska leverera det verkliga behovet har garanterat att Remondis ska få leverera det verkliga behovet och följaktligen också ersättas motsvarande det verkliga antalet hämtningar och de verkliga gångavstånden. Remondis har anpassat sin verksamhet och de resurser som har krävts för att utföra uppdraget och har därmed levererat enligt avtal. Denna anpassning har inneburit stora kostnader för Remondis.

Varken renhållningstaxan eller renhållningsordningen utgör avtalsinnehåll mellan parterna och de är irrelevanta för vilka gångavstånd Remondis är berättigat ersättning för enligt Avtalet med Kommunen.

Det är således irrelevant för Remondis rätt till ersättning om Kommunens invånare har sökt eller fått Kommunens tillstånd för hämtning med gångavstånd. I fall där det föreligger gångavstånd ska således Remondis ersättas för dessa på sätt som framgår av Prislistan s. 3, oavsett om Kommunens invånare har tillstånd för gångavstånd eller inte. Detta är också rimligt eftersom Remondis inte kunnat vägra att utföra en hämtning med invändning om att hushållet i fråga inte har tillstånd för gångavstånd.

Tilläggsersättning utgår oavsett om det är kontraktsarbeten eller ÄTA-arbeten

Kommunen tycks mena att kontraktsarbetena endast omfattar vad som följer av hämtningsregistret och att allt annat utgör s.k. ÄTA-arbeten. Detta är inte korrekt. Såvitt framgår av Avtalet, AFC 1, är omfattningen av kontraktsarbetena följande:

Upphandlingen omfattar insamling, transport, omhändertagande och behandling av konventionellt hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, från kommunens hushåll,

verksamheter och företag inom Marks Kommun.

Ingenstans i Avtalet eller i övriga kontraktshandlingar nämns att Remondis skyldigheter att leverera sophämtning skulle vara begränsade till hämtningsregistret eller att hämtningsregistret skulle avgöra omfattningen av kontraksarbetena. Det är istället uttryckligen avtalat mellan parterna att Remondis ska utföra hämtning motsvarande det verkliga behovet, vilket tydligt anges också på s. 1 i Avtalets bilaga Prislistan under rubriken Utförandalternativ 2: "Leverantör ska prestera/leverera det verkliga behovet från tid till annan.". Detta innebär bl.a. att Remondis inte kan avstå från att utföra hämtning. Att leverera det verkliga behovet innebär att se till att alla sopkärl töms om inte annat uttryckligen begärs av beställaren.

Remondis gör gällande att oavsett om gångavstånden betraktas som kontraksarbeten, vilket Remondis i första hand gör gällande, eller som föranledda ÄTA-arbeten, vilket Kommunen gör gällande, har Remondis rätt till ersättning för samtliga fall av hämtningar med gångavstånd till det pris som parterna överenskommit i å-prislistan på s. 3 i Prislistan.

I första hand gör Remondis alltså gällande att samtliga gångavstånd utgör kontraksarbeten. Oavsett vad som anges i andra handlingar har Remondis en skyldighet att leverera det verkliga behovet. Remondis inställning är därför att rätt till ersättning föreligger i motsvarande mån som det har utförts hämtningar med gångavstånd och att sådant arbete utgör avtalade kontraksarbeten.

Om tingsrätten skulle finna att hämtningar med gångavstånd i någon del ska betraktas som ÄTA-arbeten enligt AB 04 kap. 2 § 4 gäller följande. "En entreprenör som utför ett ÄTA-arbete enligt AB 04 kap. 2 § 4 och § 7 ska utan dröjsmål inhämta beställarens synpunkter". Skulle beställarens synpunkter inte ha inhämtats utan dröjsmål har entreprenör inte rätt till ersättning utöver kontraktssumman, om inte sådan påföljd skulle vara oskälig. I detta fall har kommunen informerats om

förekomsten av gångavstånd så snart Remondis började förstå att det kunde röra sig om fler gångavstånd än väntat. Gunnar Skoglund var informerad om detta alltsedan sommaren 2016.

För det fall att tingsrätten skulle finna att Kommunens synpunkter inte har inhämtats utan dröjsmål, skulle det likväl vara oskäligt om Remondis inte skulle ha rätt till ersättning för det arbete som har utförts. Remondis har varit tvungna att utföra hämtningar på alla adresser i Kommunen och har inte haft någon möjlighet att avstå ifrån att utföra arbetena. Det vore oskäligt om Kommunen skulle undgå betalningsskyldighet för att Remondis varit i dröjsmål med underrättandet. Särskilt som de felaktiga uppgifterna om antalet gångavstånd har tillhandahållits av Kommunen. För det fall Remondis inte hade utfört hämtningarna hade Kommunen fått ombesörja sådan hämtning på annat sätt, vilket hade föranlett kostnader för Kommunen. Det är orimligt att Kommunen, särskilt mot bakgrund av Kommunens eget agerande, skulle kunna undgå betalningsskyldighet genom hänvisning till en formföreskrift som är framtagen för en helt annan typ av arbeten än det är fråga om i förevarande mål

Antal abonnenter som har gångavstånd och hur detta ska mätas

Remondis har tagit fram ett underlag, av bolaget ingivet i bilaga K-37, som visar exakt hur många tömningar som Remondis har haft att utföra under avtalsperioden enligt de körlistor som Kommunen kontinuerligt har översänt till Remondis.

Av samma underlag framgår dessutom exakt hur många automatiskt registrerade tömningar och hur många avvikelser som under hela avtalsperioden har registrerats för de kärl där gångavstånd föreligger. Underlaget har tagits fram baserat på informationen i det Korrigerade mätunderlaget om vilka gångavstånd som finns vid vilka tjänster. För tjänsterna med gångavstånd har Remondis gjort sökningar mot en databas som innehåller alla de körlistor som Remondis har utfört under avtalsperioden och fått fram information enligt redogörelsen nedan. Den information som bilaga K-37

bygger på redovisas av bolaget i ingiven bilaga K-38 (en av Remondis sammanställd databas som innehåller information från dels 2 972 körlistor som Remondis har fått från och returnerat till Kommunen under avtalsperioden, dels sex körlistor som Remondis har fått från Kommunen som inte återrapporterats; dessa körlistor är ingivna som bilaga K-39 a till K-39 f).

Parterna har varit överens om hur gångavståndet skulle mätas. Genom bolagets kontakter med Gunnar Skoglund har det alltsedan sommaren 2016 stått klart för Kommunen hur Remondis anser att gångavstånd ska mätas, dvs. att mätningen ska avse sträckan från sopbilens angöringspunkt (dvs. vid tomtgräns eller närmast farbara väg) till kärlets placering. Detta innebär att sopbilen stannar så nära kärlet som möjligt oavsett var tomtgränsen befinner sig, men om möjligt vid tomtgränsen. I de senare fallen mäts gångavstånd därmed från tomtgräns till kärlet, helt i enlighet med Avtalets ordalydelse. Vid frånvaro av farbar väg vid tomtgräns har gångavståndet på motsvarande sätt uppmätts från närmaste möjliga angöringsplats till kärlet. Gångavståndet mäts därmed kortast möjliga sträcka från den punkt som är sopbilens närmast möjliga angöringsplats. För det fall att avståndet från bil till kärlet då understiger 2 m utgår ingen ersättning. Mätningarna som ligger till grund för Remondis yrkande har skett med hjälp av lasermätare.

Vid hämtning i soprum har avståndet mätts från närmaste möjliga angöringsplats (utan att omöjliggöra öppning av soprummets dörr) och till kärlets genomsnittliga position inne i soprummet.

Remondis har inte tillämpat ”olika metoder för olika hämtställen”. Metoden är densamma och gångavståndet är beroende av om farbar väg finns eller inte på platsen. Det följer direkt av avtalets ordalydelse att farbar väg är en förutsättning för att begreppet tomtgräns ska innefatta upp till 2 m gångavstånd in på abonnentens tomt, se Förfrågningsunderlaget, s. 27 f. under punkten 2.2.3 Hämtställe.

Protokollen från november och december 2016, ingivna bilaga K-7 och K-8, visar att parterna har varit överens om hur mätningarna ska ske, och att syftet med mätningarna varit att se hur många gångavstånd det fanns så att korrekt ersättning skulle kunna utbetalas till Remondis i enlighet med Prislstan s. 3. Det var först i samband med faktureringen, då det begärda ersättningsbeloppet blev känt som Kommunen reagerade genom att hävda att ersättningen för hämtningar med gångavstånd utgick per år.

Det framgår av Avtalet, bestämmelserna AFC 311 och AFC 321, och AB 04 kap. 3 § 1 att Gunnar Skoglund var behörig att träffa avtal om ersättning (inklusive frågor om mätmetoder) mellan Kommunen och Remondis under avtalsperioden.

Eftersom Kommunens ombud Gunnar Skoglund inte framförde några invändningar om principerna för mätarbetet (vilka även protokollfördes i november och december 2016) och inte heller efter mötet med Kommunen i februari 2017 angav någon avvikande uppfattning, har Remondis mätt och också haft fog att mäta på det sätt som skett. Kommunen har genom sitt tidigare godkännande av principerna för hur mätning skulle ske förlorat möjligheten att i efterhand åberopa att mätningarna är felaktiga. För det fall Kommunen inte skulle anses ha uttryckligen godkänt mätningsprinciperna, har Kommunen under alla förhållanden genom sin passivitet förlorat rätten att invända mot de principer och mätningsmetoder Remondis presenterade under mötena. Det ålåg Kommunen som professionell aktör att framställa eventuella invändningar mot mätningsprinciperna.

Remondis har tillhandahållit Kommunen filer till EDP Future i samband med att mätningarna genomförts, varefter det enligt AFC 241 har ålegat Kommunen att föra in uppgifterna i EDP och uppdatera registret. För det fall Kommunen hade uppfyllt denna skyldighet hade Kommunen kunnat uppdatera förändringar i förhållande till det underlag som Remondis tagit fram. Kommunen har emellertid inte fört in denna information i EDP Future. Det är då Kommunens ansvar om det skulle förekomma en förändring på ett hämtställe som inte återspeglas i de filer med uppgift om uppmätta gångavstånd som Remondis har försett Kommunen med, syftande till att Kommunen

skulle kunna uppdatera registret. Det ska framhållas att Remondis inte har haft behörighet att göra uppdateringar i EDP Future.

Genom Remondis inmätning har framkommit att antalet sopkärl som är placerade på ett sådant sätt att det föreligger gångavstånd vid hämtning är 2 270 stycken av totalt 20 466 sopkärl i Kommunen.

Utförda mätningar av Remondis

Kommunen och Remondis var under sensommaren/hösten 2016 överens om att anledningen till att Remondis tidsplaner och schemaläggning för sophämtning inte fungerat under de första fem månaderna under avtalsperioden var att föregående entreprenör hade brustit i sin skyldighet att genomföra mätningar och inrapportering av förekommande gångavstånd.

Remondis fick, till följd av den omfattande mängden gångavstånd som visade sig finnas i Kommunen, i uppdrag att mäta samtliga gångavstånd. Det var således inte fråga om mätning av enstaka tillkommande abonnemang, utan mätning av samtliga gångavstånd i Kommunen. Remondis har, i enlighet med överenskommelse med Kommunen, genomfört egna mätningar i syfte att kunna tillhandahålla en korrekt uppgift avseende gångavstånden. Detta arbete utfördes successivt, så snabbt som möjligt och kommunicerades fortlöpande med Kommunen. Arbetet var tidskrävande och tog mer än 100 arbetsdagar i anspråk. Kommunen begärde vid möte hos Kommunen den 2 maj 2017 att arbetet med mätningarna skulle färdigställas så snart som möjligt. Remondis har successivt allt eftersom mätningarna genomförts försett Kommunen med information i form av datafiler om gångavstånd för Kommunens införande i EDP-registret. Kommunen har dock underlåtit att införa uppgifterna i registret.

Uppdragets förekomst bekräftades av Kommunens företrädare vid mötet i dess lokaler den 2 maj 2017, då med Remondis ombud närvarande. Vid nämnda möte gjorde

Kommunen heller inte sin nu intagna inställning känd, nämligen att det skulle ha ingått i Remondis ursprungliga uppdrag att utföra mätningarna.

Av punkten 2.2.3 i Förfrågningsunderlaget framgår att det i Remondis uppdrag ingick att mäta in gångavstånd vid *tillkommande* abonnemang samt rapportera detta till Kommunen. Remondis inmätning av samtliga sopkärl i Kommunen är alltså ett långt mer omfattande arbete än vad som ingick i det upphandlade uppdraget.

Den fullständiga inmätning som utförts nödvändiggjordes av att Kommunen under lång tid hade underlåtit att uppdatera och hålla hämtningsregistret i godtagbart skick. Parterna har enats om att Remondis skulle utföra inmätning av gångavstånd i hela Kommunen. Oaktat att de faktiska omständigheterna åberopas till stöd för Remondis talan yrkas ersättning för arbetet alltså endast som en rättegångskostnad.

Kommunen

Ersättningsmodell för tilläggsersättning

Kommunen delar inte Remondis uppfattning att det av Prislisans systematik framgår att Prislisan är uppbyggd utifrån kostnad per tömning. Remondis har enligt parternas avtal rätt till tilläggsersättning i de fall där det enligt parternas avtal föreligger gångavstånd, samt avseende en- och tvåbostadsfastigheter ("Villor") utan gemensam kärplacering under förutsättning att tillstånd för gångavstånd föreligger.

Tilläggsersättning för gångavstånd ska enligt parternas avtal utgå per hämtningsställe och år. Vidare är en förutsättning för Remondis rätt till tilläggsersättning för gångavstånd att Remondis har utfört sitt uppdrag i enlighet med parternas avtal.

Tilläggsersättningen för gångavstånd ska utgå som en schabloniserad ersättning per år och det finns inte heller några villkor i avtalet om vad som gäller vid exempelvis olika avvikelsekoder. Kommunens inställning är att det under alla omständigheter inte ska utgå någon tilläggsersättning för gångavstånd då Remondis inte varit framme vid kärlet/dragit kärlet till fordonet.

Antal abonnenter som har gångavstånd och hur detta ska mätas

Kommunen har mätt gångavstånd till samtliga hämtställen inom kommunen där ersättning för gångavstånd skulle kunna blivit aktuellt. Resultatet har sammanställts i av kommunen ingiven bilaga S27. Underlaget i handlingen kommer från Remondis bilaga K-24. Från detta underlag har Kommunen raderat rader som är kopplade till slamtömning, d.v.s. som ligger utanför aktuell entreprenad. De rader där Remondis uppmätt avstånd som är lika med 2,0 eller mindre har också raderats. Tjänster som avser villor, för vilka ersättning för gångavstånd inte kan utgå utan särskilt tillstånd från Kommunen, har filterats bort genom filter i kolumnen W. Uppgifterna i kolumnerna AY-BE har Kommunen lagt in i dokumentet. I kolumnen AY framgår om aktuellt avstånd har mätts med GPS eller måthjul. I AZ framgår vilket avstånd Kommunen uppmätt. I kolumnen BA framgår om Kommunen i aktuellt fall har mätt från fastighetsgräns, tomtgräns eller angöringsplatsen för fordon då fordonen kan köra in på fastigheten eller tomten. Detta illustreras med en separat illustration i av kommunen ingiven Bilaga S28. Av kolumnen BC framgår vilken årlig ersättning för gångavstånd som kan utgå enligt underlaget, d.v.s. aktuellt pris för avståndet som framgår av á-prislistan per anläggning och år. De rader som markerats med grön färg är sådana rader som varit gröna i Remondis bilaga K-24 för att på Kommunens begäran markera vilka avstånd som har varit nya i förhållande till det underlag som gavs in den 13 december 2017. Kommunen har i dessa fall angivit de avstånd som Remondis uppmätt.

Kommunens inställning är att de uppgifter som finns i underlaget leder till att Remondis är berättigad till ersättning för gångavstånd enligt avtalet mellan parterna med 30 630 kr per år.

Utgångspunkten för Remondis uppdrag har varit att utföra hämtning av kärll från de hämtningsställen som framgått av hämtningsregistret. För det fall de verkliga förhållandena inte överensstämmer med uppgifterna i hämtningsregistret har det enligt

parternas avtal (AFC 241 i Kontraktet) ålegat Remondis att omedelbart meddela Kommunen om avvikelsen eller den ändrade förutsättningen. Parterna har därefter varit hänvisade till att reglera avvikelserna och de ändrade förutsättningarna i enlighet med de villkor som framgår av parternas avtal.

Kontraksarbeten eller ÄTA-arbeten

I de fall där det har förelegat gångavstånd utan att sådan omständighet framgått av den ursprungliga beställningen i enlighet med det hämtningsregister som Kommunen tillhandahållit Remondis har det varit fråga om s.k. föranledda ÄTA-arbeten enligt AB 04 kap. 2 § 4. Enligt parternas avtal har Remondis haft en skyldighet att utan dröjsmål underrätta Kommunen om de utförda tilläggsarbetena, vilket framgår av AB 04 kap. 2 § 7. I de fall Remondis underlåtit att utan dröjsmål underrätta Kommunen om utfört arbete saknar Remondis rätt till ersättning för tilläggsarbetet i enlighet med AB 04 kap. 2 § 8.

För det fall rätten skulle finna att det inte har ingått i Remondis ursprungliga åtagande inom ramen för Entreprenaden att genomföra mätningarna är åtgärderna av sådan beskaffenhet att de utgör ÄTA-arbeten inom ramen för Entreprenaden.

Eftersom Remondis, såsom det får förstås, gör gällande att utförda mätningar föranletts av en beställning från Kommunen, genom Gunnar Skoglund, torde åsyftas att fråga är om ett s.k. föreskrivet ÄTA-arbete enligt AB 04 kap. 2 § 3. Av AB 04 kap. 2 § 8 följer vidare att entreprenören som utgångspunkt inte äger rätt till ersättning utöver kontraktssumman för ett föreskrivet ÄTA-arbete som utförs utan skriftlig beställning. Remondis har inte gjort gällande att den påstådda beställningen har gjorts skriftligen. Utan sådan skriftlig beställning saknar Remondis enligt parternas avtal rätt till ersättning för uppmätning av gångavstånd såsom ett ÄTA-arbete.

Utförda mätningar av Remondis

Kommunen kan inte vitsorda att de gångavstånd som har mätts upp av Remondis och som framgår av bilaga 4 till stämningsansökan ("Remondis mätning") motsvarar de verkliga gångavstånden. Efter erhållande av Remondis mätning har Kommunen genomfört stickprovsmätningar i fall där Remondis påstår att det har förelegat gångavstånd. Dessa stickprov visar att det i flera av fallen inte föreligger gångavstånd eller att gångavstånden är kortare än vad Remondis påstår. Diskrepansen mellan Remondis mätning och Kommunens mätningar ger skäl att anta att Remondis har utgått ifrån felaktiga förutsättningar vid sina mätningar.

Kommunen har mätt gångavståndet till de flerfamiljshus som Remondis begär gångavståndsansättning för. Kommunen har utgått ifrån Remondis mätunderlag – efter bortfiltrering av slam som inte är sophämtning (2-kärssystem), enbostadshus, de rader som saknat uppmätt avstånd samt de hämtställen där avståndet angetts upp till 2,0 m – vid mätningen. Resultatet av Kommunens mätningar visar att det förekommer gångavstånd (från 2,1 m) till totalt 183 hämtställen.

Kommunen har jämfört redovisningen ovan med Remondis mätdata. Denna data ger gångavstånd (från 2,1 m) till totalt 205 hämtställen när man bortser från hämtställen till enbostadshus. Samma bortfiltrering som beskrivits ovan har skett. Skillnaden i gångavståndsansättning med korrekt avtalstolkning med Kommunens mätningar jämfört med Remondis ingivna mätunderlag ger en differens på 3 500 kr.

Kommunen bestrider att parterna har ingått en särskild överenskommelse om att Remondis skulle utföra arbete med att mäta upp gångavstånd, för vilket Remondis äger rätt till ersättning från Kommunen utöver de priser parterna har avtalat om inom ramen för Entreprenaden. Den påstådda särskilda överenskommelsen har inte heller föregåtts av någon skriftlig beställning från Kommunen, vilket är en förutsättning för Remondis rätt till ersättning enligt parternas avtal.

Preskription

Remondis har i samband med invändningen om reklamation i genkåromålet hänvisat till AB 04 kap. 7 § 12 st. 8 och uppgett att entreprenaden ska anses godkänd när förutsättningarna som gäller för godkännande är uppfyllda. Remondis hävdar vidare att varje utförd tjänst (tömning av kärll) enligt AB 04 ska anses ha godkänts vid samma tidpunkt som den har rapporterats till Kommunen genom avtalade IT-system. I AB 04 kap. 6 § 19 första stycket föreskrivs följande: ”För entreprenörens fordringar avseende entreprenaden gäller en preskriptionstid om sex månader räknat från entreprenadens godkännande”. Detta – tillsammans med vad som angetts i föregående punkt – betyder att Remondis krav på ersättning för gångavstånd måste framställas senast sex månader efter varje utförd tjänst (tömning av kärll). Om så inte sker är fordran preskriberad. Preskriptionsavbrott ska ske enligt preskriptionslagen. I stämmingsansökan framställde Remondis ett krav om totalt ca 18 Mkr. Kravet avsåg två fakturor enligt följande. Den ena fakturan - om beloppet ca 12 Mkr - är utställd den 31 maj 2017 och avsåg perioden 1 januari 2016 – 31 december 2016. Enligt AB 04 kap. 6 § 19 första stycket är således Remondis fordran enligt fakturan preskriberad såvitt avser perioden 1 januari 2016 – 30 november 2016.

Den andra fakturan – om beloppet ca 6 Mkr – är utställd den 29 augusti 2017 och avsåg perioden 1 januari 2017 – 30 juni 2017. Enligt AB 04 kap. 6 § 19 första stycket är således Remondis fordran enligt fakturan preskriberad såvitt avser perioden 1 januari 2017 – 28 februari 2017.

I yttrande av den 27 augusti 2018 justerade Remondis upp kravet med ytterligare ca 12 Mkr till ett totalt belopp om ca 30 Mkr. Justeringen avsåg två fakturor enligt följande. Den ena fakturan – om beloppet ca 6 Mkr – är utställd den 28 februari 2018 och avsåg perioden 1 juli 2017 – 31 december 2017. Enligt AB 04 kap. 6 § 19 första stycket är således Remondis fordran enligt fakturan preskriberad såvitt avser perioden 1 juli 2017 – 28 augusti 2017. Den andra fakturan – om beloppet ca 6 Mkr – är utställd den 14 augusti 2018 och avsåg perioden 1 januari 2018 – 30 juni 2018. Enligt AB 04

kap. 6 § 19 första stycket är således Remondis fordran enligt fakturan preskriberad såvitt avser perioden 1 januari 2018 – 14 februari 2018.

I yttrande av den 18 april 2019 justerade Remondis upp kravet med ytterligare ca 20 Mkr till ett totalt belopp om ca 50 Mkr. Beloppet om ca 20 Mkr är av någon anledning inte fakturerat Kommunen utan fordringen har endast åberopats genom yttrandet av den 18 april 2019.

Det totala beloppet om ca 50 Mkr har uppgetts omfatta ersättning för hämtningar med gångavstånd för 2016, 2017 och perioden 1 januari 2018 – 30 juni 2018 samt perioden 1 juli 2018 – 31 december 2018.

Det saknas emellertid redovisning av hur det tillkommande beloppet om 20 Mkr fördelar sig över åren 2016, 2017 och 2018. Enligt AB 04 kap. 6 § 19 första stycket är Remondis tillkommande fordran preskriberad såvitt avser perioden 1 januari 2016 – 18 oktober 2018.

I det senaste yttrandet av den 1 november 2019 har Remondis återigen justerat upp kravet, denna gång med 152 100 kr. Inte heller detta belopp har fakturerats Kommunen. Oavsett när kravet är hänförligt till under perioden 1 januari 2016 – 31 december 2018 är det enligt AB 04 kap. 6 § 19 första stycket sedan länge preskriberat.

Det ska noteras att AB 04 kap. 6 § 19 andra stycket inte är tillämpligt då Remondis krav inte avser kontraktssumman.

Huvudregeln för entreprenader där standardavtalet AB 04 utgör avtalsinnehåll är att entreprenaden ska godkännas vid slutbesiktning om det inte föreligger några fel i entreprenaden, se AB 04 kap 7 § 12 st. 1.

Ett godkännande av entreprenaden medför enligt AB 04 en rad olika rättsverkningar, däribland starttidpunkten för den preskriptionsfrist som gäller för entreprenörens

fordringar enligt AB 04 kap. 6 § 19 (sex månader för ÄTA-arbeten och två år för kontaktarbeten).

Ett godkännande kan även ske på annat sätt än genom slutbesiktning. Antingen i) då slutbesiktning inte verkställs inom föreskriven tid, i sådana fall anses entreprenaden godkänd då besiktningen rätteligen skulle ha verkställts AB 04 kap. 7 § 12 st. 7, eller ii) om parterna har avtalat om att entreprenaden ska avlämnas på annat sätt än genom slutbesiktning, i sådana fall anses entreprenaden godkänd när förutsättningarna för godkännande är uppfyllda enligt avtalet AB 04 kap. 7 § 12 st. 8.

Tidpunkten för godkännande enligt dessa bestämmelser blir styrande för de rättsverkningar som följer av att entreprenaden anses godkänd. Remondis har i yttrandet av den 1 november 2019 gjort gällande att parterna har avstått från slutbesiktning enligt AB 04. Hänvisning har härvid gjorts till AB 04 kap. 7 § 12 st. 8. Enligt Remondis innebär effekten av att parterna avstått från slutbesiktning att entreprenaden inte ska anses godkänd ”från den dagen då besiktningen rätteligen skulle ha verkställts”.

Remondis har härvid gjort gällande att entreprenaden istället ska anses godkänd när förutsättningarna som gäller för godkännande enligt avtalet är uppfyllda i enlighet med AB 04 kap. 7 § 12 st. 8. Enligt Remondis har tidpunkten för godkännande infallit då arbetet rapporterats till Kommunen, vilket enligt Remondis innebär att ett separat godkännande gäller för varje tjänst räknat från den rapportering som följer efter det faktiska utförandet. Denna avtalstolkning hänförlig till entreprenadens godkännande har Remondis gjort gällande i målet och lagt till grund för den preskriptionsinvändning som har framförts mot Kommunens viteskrav i det avvisade genkäröålet. Det är alltså Remondis som i målet har gjort gällande att avtalet ska tolkas på sådant sätt att de utförda arbetena godkänns vid avrapportering i det gemensamma IT-systemet EDP samt att de rättsverkningar som följer av godkännandet, i detta fall starttidpunkten för preskriptionsfristen för Kommunens viteskrav, ska börja löpa vid dessa godkännanden.

Detta förutsatt att AB 04:s preskriptionsbestämmelser äger tillämpning på Kommunens viteskrav.

Kommunens preskriptionsinvändning mot Remondis krav för gångavstånd grundas på den av Remondis förordade avtalstolkningen i denna del.

Kommunen gör gällande att de preskriptionsbestämmelser som framgår av AB 04 ska tillämpas på Remondis fordringar hänförliga till gångavstånd och att Remondis fordran avser ersättning för ÄTA-arbete. Oaktat om Remondis fordran avser ersättning för ÄTA-arbete eller kontraktsarbete är kravet preskriberat enligt AB 04 kap. 7 § 12 st. 8 jämte AB 04 kap. 6 § 19 till viss del. Detta eftersom del av kravet framställdes mer än två år efter det att entreprenaden godkänkts i enlighet med den avtalstolkning som Remondis förordat. Kommunen bestrider att Remondis agerat på sådant sätt att preskriptionsavbrott skett under aktuella preskriptionsfrister.

Remondis har gjort gällande att parterna träffat en särskild överenskommelse som innebär att Remondis skulle mäta upp samtliga gångavstånd och, när detta var klart, ha rätt till månadsvis ersättning för samtliga hämtningar med gångavstånd. Vidare skulle Remondis enligt den påstådda särskilda överenskommelsen ha rätt att fakturera Kommunen för redan utförda hämtningar med gångavstånd som uppmärksammats först senare. Innebörden av den påstådda särskilda överenskommelsen är enligt Remondis att den tidsfrist inom vilken Remondis har att framställa krav enligt AB 04 inte gäller. Kommunen bestrider att den aktuella preskriptionsbestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19, med avsikt på Remondis fordran hänförlig till hämtning med gångavstånd, har varit föremål för omförhandling. Parterna har inte ingått någon överenskommelse innebärande att reklamationsbestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19 ska ändras på sådant sätt att den inte ska äga tillämpning på Remondis fordringar hänförliga till gångavstånd. Kommunen har varken skriftligen, muntligen eller genom konkludent handlande accepterat en sådan ändring av avtalet.

Att den aktuella preskriptionsbestämmelsen i AB 04 skulle utgöra avtalsinnehåll

framgick även av det förfrågningsunderlag som låg till grund för upphandlingen av det aktuella avtalet. Om parterna hade avtalat om en ändring av avtalet innebärande att preskriptionsbestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19 inte skulle tillämpas på vissa av Remondis fordringar hade detta inte varit förenligt med reglerna i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Remondis har gjort en felaktig tolkning av Högsta domstolens avgörande NJA 2015 s. 862 och dess tillämpning på parternas avtal. Det är korrekt att NJA 2015 s. 862 behandlade tolkningen av bestämmelsen i ABT 94 kap. 6 § 13. Bestämmelsen har den lydelse som Remondis har redogjort för i sitt yttrande. Det ska dock framhållas att parterna i det målet hade avtalat om en ändring av ABT 94 kap. 6 § 13 på så sätt att preskriptionstiden istället skulle börja löpa vid ”godkänd slutbesiktning”. Någon slutbesiktning genomfördes aldrig i den entreprenad som var föremål för Högsta domstolens prövning och fråga var då vad som skulle gälla.

En avgörande skillnad mellan ABT 94, vilken var föremål för Högsta domstolens prövning, och AB 04 är att ABT 94 inte innehåller bestämmelser som motsvarar de alternativa sätt genom vilka entreprenaden kan godkännas, dvs. antingen då avtalad slutbesiktning inte verkställts AB 04 kap. 7 § 12 st. 7 eller om parterna avtalat om att avlämnandet av entreprenaden ska ske på annat sätt än genom slutbesiktning AB 04 kap. 7 § 12 st. 8. Även det standardavtal för totalentreprenader som ersatte ABT 94 och ABT 06, innehåller motsvarande bestämmelser för entreprenadens godkännande som återfinns i AB 04, se ABT 06 kap. 7 § 12 st. 7-8. I ABT 94 kap. 6 § 13 knyts preskriptionsfristen för entreprenörers fordringar uttryckligen till entreprenadens godkännande på samma sätt som i AB 04 och ABT 06. Något alternativ till slutbesiktning genom vilket entreprenaden kan godkännas finns dock inte reglerat i ABT 94. Det är mot denna bakgrund som HD:s avgörande i NJA 2015 s. 862 ska förstås.

Högsta domstolen konstaterade i sina domskäl att preskriptionsbestämmelsen i ABT 94 kap. 6 § 13 är skriven för det fall att det genom slutbesiktning har kartlagts

att entreprenaden har godkänts. Vad som i preskriptionshänseende gäller när någon slutbesiktning inte har hållits är oreglerat i ABT 94.8 Samma bedömning gör sig inte gällande vid utebliven slutbesiktning då AB 04 utgör avtalsinnehåll. Skälet till detta är att AB 04 genom AB 04 kap. 7 § 12 st. 7 och 8 jämte AB 04 kap. 6 § 19 reglerar vad som i preskriptionshänseende gäller när någon slutbesiktning inte hållits. Mot denna bakgrund gör sig de slutsatser som HD dragit i NJA 2015 s. 862 inte gällande i avtalet mellan Kommunen och Remondis.

I avtalsrelationen mellan Kommunen och Remondis ska preskriptionsfristen i AB 04 kap. 6 § 19 antingen börja löpa vid kontraktstidens utgång, dvs. den 31 december 2018, eller i samband med att varje separat tjänst rapporteras som utförd till Kommunen. Vilken tidpunkt som ska utgöra starttidpunkten för preskriptionsfristen beror på om entreprenaden ska anses godkänd i enlighet med AB 04 kap. 7 § 12 st. 7 eller 8.

Kommunens preskriptionsinvändning är föranledd av den avtalstolkning hänförlig till entreprenadens godkännande enligt AB 04 kap. 7 § 12 som Remondis fört in i målet. Remondis har gjort gällande att godkännande sker för varje separat tjänst i samband med att densamma rapporteras till Kommunen som utförd i enlighet med AB 04 kap. 7 § 12 st. 8. Kommunen har å sin sida, mot bakgrund av att någon slutbesiktning inte ägt rum, gjort gällande att entreprenaden ska anses godkänd då slutbesiktning rätteligen skulle skett i enlighet med AB 06 kap. 7 § 12 st. 7, dvs. vid kontraktstidens utgång. Den avtalstolkning som Kommunen har förordat i målet utgör huvudregeln vid utebliven slutbesiktning enligt AB 04 och ska tillämpas förutsatt att parterna inte avtalat om annat.

Preskriptionsbestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19 och den preskriptionsfrist som löper enligt denna bestämmelse ska alltså ske med starttidpunkt från entreprenadens godkännande, antingen med utgångspunkt i den tolkning som Kommunen gjort gällande eller den som Remondis har gjort gällande. Samma resonemang gäller för den preskriptionsbestämmelse som följer av AB 04 kap 5 § 3 st. 3 och som Remondis

lagt till grund för sin preskriptionsinvändning. Kommunens preskriptionsinvändning förutsätter alltså att Remondis arbete godkänns i enlighet med den avtalstolkning som Remondis har gjort gällande i målet.

Remondis yrkade tilläggsersättning för gångavstånd är oskälig

Parternas uppfattning om vilken ersättning för gångavstånd som ska utgå enligt avtalet skiljer sig väsentligen åt. Kommunen anser att den totala ersättningen för gångavstånd ska uppgå till knappt 100 000 kr medan Remondis menar att motsvarande ersättning ska uppgå till knappt 50 miljoner kr. En betydande del av diskrepansen mellan parternas uppfattning är hänförlig till hur avtalet ska tolkas, d.v.s. om ersättningen ska beräknas per anläggning och år som Kommunen gör gällande eller som Remondis menar per kärl och planerad tömning. Effekten av parternas olika uppfattningar blir mycket stor och Remondis avtalstolkning får orimliga resultat.

För det fall att tingsrätten inte skulle dela Kommunens uppfattning av avtalets tolkning yrkar Kommunen att avtalet och Remondis begärda ersättning ska jämkas med tillämpning av 36 § avtalslagen. Skälen för jämkning är följande. Remondis sätt att beräkna ersättningen för gångavstånd blir fullständigt orimlig och oskälig. Detta kan illustreras genom att man tittar på ett enskilt kärl enligt följande. Ersättningen för en ordinarie tjänst (tömning) för t.ex. ett kärl om 140 liter uppgår till 12 kr per hämtningstillfälle eller 624 kr/år om kärlet töms varje vecka och är placerat högst två m från tomtgräns. I detta ingår bl.a. att Remondis kör ut till hämtstället, chauffören går ut från bilen och hämtar kärlet upp till två meter, tömmer kärlet och ställer tillbaka det samt transport och behandling av avfallet. Om kärlet istället är placerat mellan 2 - 5 m från tomtgränsen utgår enligt Kommunens uppfattning en tilläggsersättning (gångavståndsersättning) om 100 kr/år eller totalt 724 kr/år.

Remondis tolkning av gångavståndsersättning innebär i motsvarande situation, att utöver ersättningen för ordinarie tjänst (12 kr per hämtningstillfälle eller 624 kr per år), ska utgå en tilläggsersättning om 100 kr per hämtningstillfälle eller 5 200 kr per

år. Ersättningen för ett enskilt hämtningstillfälle skulle således uppgå till 112 kr istället för 12 kr bara av det skälet att kärlet dras t.ex. tre meter istället för två meter. På årsbasis skulle ersättningen uppgå till 5 824 kr istället för 724 kr för att kärlet dras någon ytterligare enstaka meter.

Det saknas helt proportion mellan tilläggstjänsten och den gångavståndsersättning som Remondis kräver. Vid en sådan tolkning är såväl avtalet som ersättningen oskälig och ska jämkas, i första hand till totalt 96 710 kr för hela avtalsperioden. Vidare ska vid oskälighetsbedömningen en jämförelse göras mellan den totala kontraktssumman för åren 2016-2018 och den totala gångavståndsersättning som Remondis kräver i målet. Kommunen har för hämtning av hushållsavfall (ordinarie tjänst) under avtalsperioden åren 2016-2018 betalat drygt 35 miljoner kr till Remondis. Detta ska jämföras med att Remondis i sitt anbud lämnat en total anbudssumma för tre år på drygt 33 miljoner kr. Remondis kräver nu därtill närmare 50 miljoner kr för en tilläggstjänst som måste betraktas som marginell i förhållande till den ordinarie tjänsten. Att ersättningen för denna tilläggstjänst väsentligen skulle överstiga ersättningen för den ordinarie tjänsten saknar allt logiskt samband. Det finns ingen prestation från Remondis sida som motsvarar eller försvarar den begärda ersättningen. Ersättningen är oskälig och ska jämkas.

Remondis genmäle

Kommunens preskriptionsinvändning

För att Kommunens preskriptionsinvändning ska kunna bifallas krävs att följande förutsättningar är uppföljda:

- (i) att frågan ska prövas utifrån AB 04,
- (ii) att Remondis ersättningskrav avser ÄTA-arbete, och
- (iii) att preskriptionsavbrott inte har skett inom tillämplig preskriptionsfrist.

Ingen av förutsättningarna ovan är uppfyllda. Frågan om preskription regleras inte av

AB 04, utan av den överenskommelse parterna har träffat gällande Remondis rätt att fakturera Kommunen för hämtningar med gångavstånd. Remondis krav avser heller inte ersättning för ÄTA-arbete, eftersom hämtningarna som utförts med gångavstånd hör till kontraktarbetena. Det har även skett preskriptionsavbrott vid flera tillfällen under avtalsperioden, med början 2016.

Av Avtalet framgår att Kommunen ska betala ersättning till Remondis månadsvis i efterskott och att Remondis ska fakturera Kommunen för utfört arbete. Vad gäller hämtningarna med gångavstånd har Remondis dock inte haft möjlighet att fakturera Kommunen månadsvis på samma sätt som skett för insamlingen och hanteringen av hushållsavfall utan gångavstånd. Detta eftersom antalet gångavstånd har varit okänt för Remondis och Kommunen fram till dess att Remondis mätarbete färdigställdes.

Parterna har i november 2016 kommit överens om att Remondis skulle mäta alla gångavstånd. När mätarbetet avslutats skulle Remondis ha rätt till månadsvis ersättning för samtliga hämtningar med gångavstånd i enlighet med avtalsvillkoren. Enligt överenskommelsen skulle Remondis även fakturera Kommunen för redan utförda hämtningar med gångavstånd som uppmärksammats först senare. Med andra ord har Remondis och Kommunen ingått en överenskommelse med innebörden att Remondis haft rätt till ersättning i efterhand när det uppdagats att vissa redan genomförda hämtningar inbegripit gångavstånd.

För det fall preskriptionsfrågan skulle anses lyda under AB 04 så är bestämmelsen i AB 04 kap. 6 § 19 i vart fall inte tillämplig, eftersom parterna genom Avtalet, Förfrågningsunderlaget och den tjänst som Remondis har tillhandahållit har avstått från slutbesiktning enligt AB 04. Det är ostridigt att någon slutbesiktning inte har ägt rum. Högsta domstolen har i NJA 2015 s. 862 funnit att preskriptionsregeln i ABT 94 kap. 6 § 13 inte kunde tillämpas när slutbesiktning inte ägt rum. Det finns inget skäl att avvika från denna slutsats vid tillämpningen av regeln om preskription i AB 04 kap. 6 § 19, eftersom även denna bestämmelse förutsätter att entreprenaden har godkänts genom en slutbesiktning.

Inte heller för det fall att tingsrätten skulle finna att frågan om när Remondis haft att framställa ersättningskrav mot Kommunen skulle regleras av AB 04 kap. 6 § 19 är Remondis krav till någon del preskriberat. Detta gäller oavsett om tingsrätten skulle bedöma att arbetet utgör kontraktsarbeten eller om det anses utgöra ÄTA-arbeten.

Remondis fordran är inte preskriberad enligt AB 04 kap. 6 § 19 st. 2. Remondis utförda hämtningar med gångavstånd hör till kontraktsarbetena. Den reglering som kan tillämpas i frågan om preskriptionstid är följaktligen AB 04 kap. 6 § 19 st. 2. I enlighet med denna bestämmelse gäller en preskriptionstid om två år räknat från entreprenadens godkännande. Vidare gäller enligt AB 04 kap. 6 § 19 st. 3 en preskriptionstid om två år efter preskriptionsavbrott.

Med hänsyn till att det skett preskriptionsavbrott vid flera skilda tillfällen jämlikt 5 § preskriptionslagen såväl under som efter avtalstiden har Remondis rätt att kräva ersättning inte preskriberats till någon del.

Remondis fordran är inte heller preskriberad enligt AB 04 kap. 6 § 19 st. 1. För det fall tingsrätten skulle finna att Remondis utförda hämtningar med gångavstånd utgör ÄTA-arbeten gäller enligt denna bestämmelse som huvudregel en preskriptionstid om sex månader räknat från entreprenadens godkännande. Parternas överenskommelse avseende Remondis rätt att fakturera Kommunen i efterhand är att betrakta som ett preskriptionsavbrott jämlikt 5 § preskriptionslagen. Om tingsrätten skulle finna att så inte är fallet på grund av att fordrans omfattning varit obestämd när överenskommelsen ingicks ska tidsfristen enligt AB 04 kap. 6 § 19 st. istället beräknas från den tidpunkt när Remondis känt till eller borde ha känt till sin fordran. Denna tidpunkt inföll inte förrän mätarbetet initialt slutfördes under våren 2017.

Parternas separata överenskommelse i november 2016 om mätning av gångavstånd utgör i sig ett preskriptionsavbrott avseende tilläggsersättningen för hämtningar med gångavstånd. Remondis har i enlighet med denna överenskommelse framställt

ersättningskrav mot Kommunen allteftersom arbetet utförts och mätarbetet färdigställts. Sådana krav har framställts med början i februari 2017 genom Remondis e-brev den 3 februari 2017 och i vart fall genom Remondis faktura nr 22842. Kommunen har även som gäldenär den 24 februari 2017 uttryckligen erkänt att Remondis har en fordran avseende hämtningar med gångavstånd, låt vara att omfattningen av fordran inte varit slutligt bestämd förrän mätningarna färdigställts. Kommunen har även under alla förhållanden väntat till den 21 februari 2020 med att framställa sin invändning om preskription.

Ytterligare preskriptionsavbrott har – utöver genom Remondis brev den 3 mars 2017, den 8 juni 2017 och den 23 augusti 2017 – därefter skett genom faktura den 31 maj 2017, faktura den 29 augusti 2017, bolagets ansökan om stämning den 13 december 2017 med förbehåll om framtida justeringar, faktura den 28 februari 2018, faktura den 14 augusti 2018 samt genom Remondis yttrande i förevarande tvist den 18 april 2019. Remondis har under alla förhållanden framställt krav inom sex månader från det att fordran genom – i förekommande fall tillkommande – mätningar av gångavstånd blev och borde ha blivit känd för Remondis. Remondis fordran har därför inte preskriberats till någon del.

Kommunens invändning att yrkad tilläggsersättning för gångavstånd är oskälig

Avtalsrelationen mellan Kommunen och Remondis är ett kommersiellt förhållande mellan två jämbördiga parter. Det förelåg inte några omständigheter vid avtalets tillkomst som utgör förutsättningar för att jämka avtalet. Tvärtom var det Kommunen som tog fram Prislistan i Förfrågningsunderlaget och Remondis hade enbart möjlighet att komplettera villkoren med uppgift om priser. Därtill hade Kommunen inför upphandlingen möjlighet att föra in olika former av avtalsmekanismer som skydd mot oväntat höga ersättningar för gångavstånd, t.ex. ett tak för den ersättning som skulle kunna komma att utgå.

Det framgår tydligt av Prislistan att ersättning för gångavstånd ska utgå per hämtningstillfälle. Oaktat detta faller risken för eventuella otydliga formuleringar eller felaktiga antaganden från parternas sida emellertid på Kommunen, eftersom det var Kommunen som tog fram bl.a. Prislistan utan justeringsmöjlighet för Remondis.

Den synnerligen omfattande förekomsten av gångavstånd resulterade i att Remondis behövde planera om utförandet av uppdraget och sätta in mer resurser än förväntat avseende såväl personal som utrustning; bl.a. behövde Remondis investera i ytterligare lastbilsresurser. Detta var merkostnader som inte kunde förutses av Remondis utifrån de uppgifter som låg till grund för bolagets anbud. De merkostnader som uppkommit i anledning av gångavstånd är alltså inte begränsade till den extra tidsåtgång som uppkommer vid hämtning av ett enskilt kärl. Entreprenaden kommer att vara förlustbringande om Remondis inte erhåller ytterligare ersättning för gångavstånd utöver vad som följer av Kommunens inställning. Det faktum att Kommunen kraftigt underskattat antalet gångavstånd och att den tillkommande ersättningen därmed överstiger den totala kontraktssumman kan följaktligen inte ensamt läggas till grund för skälighetsbedömningen.

Vidare hade Kommunen på egen hand kunnat undvika att felaktigheterna i det underlag som Kommunen lade till grund för upphandlingen fick de följder som Kommunen nu gör gällande. Remondis har vid flera tillfällen framhållit för Kommunen att endast Kommunen själv har kunnat styra över förekomsten av gångavstånd. Av anteckningarna från parternas möte den 3 februari 2017 framgår att saken skulle hanteras på ett sådant sätt att Kommunen ”informerar vid behov respektive fastighetsägare om att gångavstånd kommer debiteras och bereder fastighetsägaren möjlighet att flytta kärlet”. Kommunen hade således genom att agera och hantera situationen adekvat kunnat välja antingen att gentemot kommuninvånarna inte tillåta förekomst av gångavstånd utan tillstånd eller att övervältra kostnaden för hämtning med gångavstånd på betalande invånare. Kommunen vidtog emellertid inte någon av dessa båda åtgärder. Vidare har Kommunen vid parternas möten under våren 2017 upprepade gånger instruerat Remondis att fortsätta med hämtningen hos samtliga

hushåll med gångavstånd, innefattande även hushåll utan tillstånd till sådan hämtning.

Alldeles oavsett exakt vad det är som har orsakat underskattningen av antalet hämtställen med gångavstånd så är Kommunen den part som står närmast att bära risken för att den inte har haft tillräcklig kännedom om de verkliga förutsättningarna för uppdragets utförande. Detta följer redan av regleringen i punkten AFC 241 i Kontraktet. Vidare utgick parterna under sensommaren/hösten 2016 från att Kommunens felbedömning i nu aktuellt hänseende berodde på att den tidigare entreprenören inte hade försett Kommunen med tillräcklig information Även om det skulle förhålla sig på det viset – d.v.s. att orsaken inte ligger hos Kommunen själv, utan en anlitad uppdragstagare – så saknar det självständig betydelse i förhållande till Remondis vad gäller den underliggande riskfördelningen parterna emellan. Om så är fallet kan Kommunen rulla över merkostnaden avseende gångavstånd på motparten ifråga som skada på grund av bristfällig avtalsuppfyllelse under den tidigare avtalsperioden. Om Kommunen skulle ha förbisett eller förlorat denna möjlighet på grund av passivitet så är det också förhållanden som talar emot en jämkning i förevarande fall.

DOMSKÄL

Remondis har som muntlig bevisning åberopat vittnesförhör med Patrik Högström och Morgan Larsson, tidigare VD respektive vice VD på Remondis samt tidigare delägare av bolaget, Sebastian Johansson, Eddie Johansson, Anders Lindskog, Amanda Wiktorsson och Annica Svärd.

Kommunen har som muntlig bevisning åberopat vittnesförhör med Magnus Palm, Gunnar Skoglund, Raket Martinsson, Linnea Öjdefors, Anders Persson, Christer Johansson, Mattias Fredriksson och Anders Hansson.

Såväl Remondis som Kommunen har åberopat omfattande skriftlig bevisning. Denna har i stor utsträckning åberopats genom s.k. hänvisning.

Tingsrättens prövning av käromålet

Tvisten mellan parterna avser frågan om ersättning för gångavstånd vid hämtning av hushållssopor. Remondis har gjort gällande att sådan ersättning ska utgå vid varje tillfälle sophämtning sker, medan Kommunen hävdar att sådan ersättning ska utgå en gång per år och anläggning. Parterna har även olika uppfattningar om antalet gångavstånd i kommunen. Tingsrätten kommer att pröva tvistefrågorna i denna ordning. Frågan om hur ofta ersättning ska utgå kommer tingsrätten att pröva genom avtalstolkning. Frågan om antalet gångavstånd kommer att prövas enligt de regler om bevisbörda och beviskrav som finns i tvistemål.

Hur ska Avtalet tolkas vad gäller ersättning för gångavstånd?

Kommunen ställde under år 2015 ut ett förfrågningsunderlag för den aktuella upphandlingen avseende insamling och behandling av hushållsavfall i Marks och Bollebygds kommuner gällande åren 2016 – 2018. Avtalstiden var tre år med option på förlängning i 12 månader. I det utsända förfrågningsunderlaget fanns en av Kommunen utformad prislista. I denna fanns, förutom en lista i vilken angavs hämtningsfrekvens, behållarvolym samt antalet abonnenter i respektive kommun, även en lista med tjänster, som tilläggskostnad för hämtning av kärl (överstigande ursprunglig kravgräns) upp till 5,0 m innanför tomtgräns, mellan 5,1 – 10,0 m, 10,1 – 20,0 m osv s.k. tillägg för gångavstånd. Andra tjänster i listan var bl.a. RFID-taggar, inklusive montering på abonnentens kärl, budning/extratömning pris per kärl, tvättning av kärl, utkörning av, eller byte av sopkärl som är rena. I prislistan hade kommunen angett antalet på respektive tjänst, exempelvis angavs antalet gångavstånd mellan 2,1 – 5,0 m till 30, antalet 5,1 – 10,0 m till 20 osv, eller sammantaget 72. Vad gällde de övriga tjänsterna angavs antalet av dessa till sammanlagt 485. Det enda anbudsgivarna hade att göra var att fylla i det à-pris man erbjöd för respektive tjänst. I tabellen som räknade upp tjänsterna fanns inte angivet om à-priserna avsåg pris per hämtning eller pris per år.

I det utsända materialet angavs att uppgifterna om bl.a. antal och frekvens bara var uppskattningar och att antagen leverantör skulle leverera det verkliga antalet.

Totalsumman för anbudet avseende den sedvanliga reguljära tömningen var för Marks kommun 8 479 902 kr per år eller för de tre år upphandlingen avsåg 25 449 706 kr. Anbudet för tilläggstjänsterna var – för båda kommunerna – sammanlagt 76 630 kr per år eller för de tre år upphandlingen avsåg 229 890 kr, eller 0,9 procent av den reguljära tömningen, och än mindre om det beaktas att tilläggstjänsterna även avsåg Bollebygds kommun.

Det har i målet inte visats att det funnits någon gemensam partsvilja vid avtalets ingående i fråga om hur ersättning för gångavstånd ska beräknas. Detta medför att tolkningen får grundas på avtalets ordalydelse samt vad som, utifrån den rättsliga kontexten och allmänna lämplighetsöverväganden, är ett sakligt sett förnuftig och rimlig tolkning.

Avtalet vilar helt på det förfrågningsunderlag som Kommunen upprättat inför anbudsgivningen. Avtalstexten är således ensidigt upprättad av Kommunen och i ett konsumentförhållande hade detta tolkats till konsumentens fördel. Avtalet är emellertid inte ingånget med en konsument utan med en näringsidkare. I detta fall med två kommersiella parter är inte otydligheten i avtalet sådan att det per automatik ska läggas Kommunen till last.

Det kan slås fast att frågor om hämtning och behandling av hushållsavfall inte var obekanta för Patrik Högström och Morgan Larsson när de avgav bolagets anbud. Båda hade enligt egen uppgift lång erfarenhet inom branschen, framför allt den sistnämnde. Enligt de båda var det Morgan Larsson som i huvudsak skötte kalkylering och räknandet inför anbudsgivandet. Morgan Larsson har uppgett att han i första hand fokuserade på att prissätta tjänsterna av stor omfattning samt att han noterade att tilläggstjänsterna hade ringa omfattning. Han har också förklarat att när han fyllde i åpriserna uppdaterades prislistan automatiskt med totalsumman för tilläggstjänsterna.

För honom vad det dock tydligt att ersättningen för gångavstånd var samma som för antal kärl, d.v.s. vid varje tillfälle. Morgan Larsson har vidgått att han noterade hänvisningen till renhållningsförordningen som ren information om att den fanns, men inte att den skulle utgöra avtalsinnehåll. Patrik Högström har vitsordat att den första sidan i prislistan, den avseende den reguljära tömningen, var den viktigaste eftersom den avsåg det stora antalet tömningar av kärl samt att man inte lade stor vikt vid tilläggstjänsterna. Han har vidare angett att man inte såg någon skillnad på prissättningen av tilläggstjänsterna.

I förfrågningsunderlaget har antalet gångavstånd för de olika avståndsintervallen uppgetts till 30, 20, 8, 7, 3, 2, 2. Med den erfarenhet som Morgan Larsson har när det gäller tömning av hushållssopor, kan han inte ha varit okunnig om att det i kommuner regelmässigt finns olika taxor som abonnenterna erlägger till kommunen, beroende på kärlets storlek och antal, hämtningsfrekvens samt avstånd. Mot bakgrund av att tömningsintervallen för hushållen i huvudsak är satta till 26 eller 52 gånger per år framstår det som främmande att antalet gångavstånd är angett till antalet tömningar och mer naturligt att det avser antalet hushåll med gångavstånd.

Av utvärderingsrapport från Avfallshantering Östra Skaraborg angående upphandling med en avtalsperiod 1 mars 2015 till 28 februari 2021, dvs. en upphandling som ligger i tiden före den i målet aktuella, gällande insamling av hushållsavfall, en upphandling där Remondis deltog, framgick att i den fasta ersättningen till leverantören ingick ersättning för gångavstånd. Frågeställningen var således inte ny för Morgan Larsson och Patrik Högström.

Det kan rent språkligt och logiskt anmärkas först att själva utformningen av förfrågningsunderlaget pekar i riktning för den tolkning som kommunen hävdar. De tilläggstjänster som finns angivna har en helt annan karaktär än gångavstånden. Det framstår som uppenbart att ersättning för montering av RFID-taggar, tvättning av kärl etc. sker vid de tillfällen som behov uppstår, d.v.s. att ersättning utgår per tillfälle. Det

är klart att tvättning av kärl inte kan begäras vid varje tömningstillfälle för en årlig avgift.

Båda parter har varit ense om att det inledningsvis varit problem med utförandet av tjänsterna men detta har i första hand hänförts till att fråga var om en ny entreprenör samt dåligt väder under inledningen av entreprenadperioden. Det är först i samband med att Eddie Johansson tillträder som frågan om gångavstånd aktualiseras. Uppgifterna från Morgan Larsson och Patrik Högström tyder också klart på att de båda inte med tillräcklig noggrannhet satte sig in i avtalets olika delar. Enligt punkten AFB 25 i förfrågningsunderlaget kunde frågor ställas under anbudstiden om något var oklart.

Det kan noteras att det omstämda beloppet, 49 932 188 kr, utgör 196,2 procent av kostnaden för den reguljära tömningen i Marks kommun under tre år, 25 449 706 kr. Med andra ord har kostnaden för upphandlingen, enligt Remondis, i stort sett tredubblats. Remondis har i målet inte velat redovisa varken kalkylerna bakom deras anbud eller utfallet av entreprenaden.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att övervägande skäl talar för att avtalet ska tolkas på sätt som Kommunen förordat, dvs. att ersättning utgår med en avgift per år och anläggning i det fall gångavstånd föreligger. Detta utgör enligt tingsrättens bedömning en rimlig och förnuftig reglering av parternas intressen.

I vilken utsträckning har gångavstånd förelegat?

Remondis har påstått att entreprenaden innefattade ett mycket större antal gångavstånd än Kommunen vidgått. Det ankommer på Remondis att styrka sin talan.

I förfrågningsunderlaget/Prislistan har Kommunen angett ett antal om 72 gångavstånd. Parterna är ense om att antalet inte är slutligt/fixerat utan kan förändras under avtalsperioden samt att det verkliga behovet styr Entreprenaden.

I förfrågningsunderlaget som låg till grund för upphandlingen angavs även att det ingick i Entreprenörens uppdrag att mäta in gångavstånd vid tillkommande abonnemang samt rapportera i systemet till Kommunen.

Remondis har gjort avståndsmätningar på flertalet av hämtställena i Marks kommun och gjort gällande att man i november 2016 med Kommunen kommit överens om att Remondis skulle mäta avstånden samt hur detta skulle göras. Remondis har i dessa delar åberopat bl.a. ett antal mail skickade till företrädare för kommunen vad gäller att mätningar skulle ske, hur mätningar skulle ske samt bolagets slutsatser av dessa. Remondis har hävdad att Kommunen är bunden av innehållet då man inte reagerat eller bestritt innehållet i mailen. Trots det avtalsförhållande som förelegat mellan parterna torde inte Kommunen per automatik bli bunden av Remondis påståenden endast på grund av passivitet. Kommunen har vitsordat att Remondis tagit upp frågan om mätningar men helt bestritt att Kommunen gett något sådant uppdrag till Bolaget. Mot Kommunens bestridande har Remondis inte visat att de fått uppdraget att mäta samtliga avstånd.

Vad gäller förekomst och mätningar av gångavstånd har från båda parter åberopats dels skriftlig bevisning men framför allt muntlig bevisning i form av vittnena Sebastian Johansson och Eddie Johansson från Remondis sida samt Anders Persson och Christer Johansson från Kommunens sida. De har berättat följande.

Eddie Johansson. När det gäller gångavstånd mäter man från kanten på bilen till kärlet. Placeringen av kärlet är vid hämtstället på fastigheten, och det är en speciell plats. Denna fasta plats brukar inte ändras ofta, eller aldrig. Enligt hans uppfattning borde det vara gångavstånd i mellan 70 – 80 procent av hämtställena. För honom är gångavstånd varje gång man går och hämtar kärlet. Han själv var inte med vid mätningarna.

Sebastian Johansson. Han var involverad i arbetet med att mäta upp gångavstånd. Han visste var sopkärlen brukade stå så därför hade han möjlighet att åka runt och mäta. De instruktioner han fick för detta var att mäta avståndet från bilens närmsta hörn till

kärlet, kortaste väg, samt att bilen då skulle stå 20 cm från väggkanten. Han åkte med erfarna chaufförer som berättade var sopkärnen brukade stå. Om han var ute och mätte själv brukade han även ringa till chauffören och fråga var kärlet brukade stå. Han var väldigt försiktig när han mätte. Han har mätt cirka 10 000 hämtställen i Marks kommun och det finns cirka 1 400 gångavstånd.

Anders Persson. Han fick i uppdrag att göra mätningar av avstånd avseende cirka 100 adresser. De mätte från mittpunkten på sopkärlet till mittpunkten på bakre delen av sopbilens förväntade placering. Deras mätningar lades in i Kommunens kartprogram och mätavståndet ”klippes” av vid fastighetsgränsen. Om bilen kunde backa in på fastigheten mättes hela avståndet mellan bilen och kärlet. Om tomtgränsen låg innanför fastighetsgränsen mätte man till tomtgränsen.

Christer Johansson. Han var med om att mäta upp avstånden. De fick uppskatta var tomtgräns/fastighetsgräns fanns eller utgå från befintligt staket. Det kunde även finnas gränsrör. Han har i de flesta fall mätt tillsammans med Anders Persson. De fick i vissa fall, när sopbilen backades in på fastigheten, bedöma hur långt den kunde backa in utifrån märken i asfalten alternativt frågade de personer där, var bilen brukade stanna.

Utgångspunkten vad gäller hämtningsställe och gångavstånd finns i förfrågningsunderlagets punkt 2.2.3. I denna punkt anges att hämtställe för åretruntboende abonnenter normalt är belägen vid fastighetens tomtgräns. Det anges vidare att i Marks kommun innebär begreppet tomtgräns upp till 2 meters gångavstånd under förutsättning att farbar väg finns. Därefter anges att abonnent kan ansöka om dragsträcka i olika intervaller.

Genom förhören med i första hand Sebastian Johansson och Anders Persson har framkommit att medan Remondis mätt gångavstånden från bilens närmsta hörn till kärlet, kortaste väg, så har Kommunen mätt från sopkärlet till tomtgränsen och bortsett från avståndet mellan tomtgränsen och sopbilen. Mot bakgrund av hur förfrågningsunderlaget formulerats måste ersättningsbart gångavstånd avse avståndet

från tomtgränsen till sopkärlet, inte från sopbilen till sopkärlet. De av Remondis uppmätta gångavstånden kan därför inte läggas till grund för att avgöra förekomsten av ersättningsgilla gångavstånd. Remondis har därför inte visat att rätt till ersättning för gångavstånd föreligger i större utsträckning än vad kommunen medgivet och redan utgett.

Käromålet ska därmed i sin helhet ogillas.

Vid denna utgång saknas skäl att pröva Kommunens invändningar om preskription och oskälighet.

Till följd av utgången i målet ska Remondis förpliktas ersätta Marks kommuns rättegångskostnader. Vad som yrkats är skäligt.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande senast den 2 december 2021, ställs till Hovrätten för Västra Sverige.
Prövningstillstånd krävs.

På tingsrättens vägnar

Boris Preijde

Julia Göransson

Ragnhild Lövrup

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.